DAGENS JULEHISTORIE

Min barndoms jul i Hejnsvig

Fortælling: Da julen stod for døren i midten af 1950'erne kom forfatter Louis Bülow til området for at bo hos en plejefamilie. Dette er hans historie.

Af **Louis Bülow**, Aarhus
Historiker og forfatter

Louis Bülows barndomshjem i Hejnsvig Privatfoto

Louis' elskede plejemor Ane Lise Privatfoto

En råkold vinterdag engang i midten af 1950'erne blev en seksårig dreng sat på Troldhede-toget fra Kolding for mutters alene at tage turen til landsbyen Hejnsvig, og mod alle odds skulle den lange rejse blive redningen for en ensom knægt, der undgik at blive kasseret og stuvet væk på et af datidens berygtede børnehjemsinstitutioner.

Det var i december måned, juledagene stod for døren, og netop julehøjtiden i Hejnsvig dét år blev den mest mindeværdige i knægtens liv og fik ham til at føle, at han ikke var forladt af Gud og mennesker.

Mens julens blide snefnug dryssede sit hvide slør over landsbyen, og frosten skar gennem marv og ben, stod den lokale malermesters datter Ane-Lise dér på den lille søvnige station i byens udkant og skuttede sig i vinterkulden, mens hun ivrigt spejdede efter toget. For med åbne arme, varme og kærlighed at omfavne den lille og tage ham under sine vinger som hans nye plejemor …

Fortvivlet purk

En fortvivlet purk, der bogstaveligt talt græd efter tryghed og kontakt. En dreng, der holdt af sin biologiske far trods hans barske livsstil med druk og nedture, der tærede på familien – også selv om faren fra tid til anden holdt en dreng ud over altanen på fjerde sal og truede med at give slip for at få penge til druk.

En knægt, der elskede sin biologiske mor, selv om tyste dæmoner også spøgte hos hende. Bristede illusioner, uforløste drømme og angsten fik hende til at give op og flere gange forsøge at tage sit eget liv.

En dreng, som altid klamrede sig til sin flere år ældre storebror som et værn mod livets fortrædeligheder, og som han var tæt knyttet til. Når forældrene svigtede og gik på værtshusturné, agerede storebroren både mor og far og var der altid for ham.

Men de sociale myndigheder måtte gribe ind, og selv om min nye plejemor – for mig var det - aldrig fik officielle plejepapirer, blev hun mit livs hjertevarme og omsorgsfulde mor. Hun holdt af *sin knægt* med en ubetinget og trofast kærlighed, som varede hele livet gennem.

Barndoms land

Lillebyen Hejnsvig blev således min barndoms land i halvtredserne, og med en helt vidunderlig barndom og opvækst herfra i bagagen ser jeg hvert år i december måned tilbage på barndommens jul som en glædens tid fyldt af nærvær og tryghed. Min mor gav plads til julens magi og hemmelige verden, og det var næsten, som lyste selve julens budskab om godhed og næstekærlighed fra hendes sind.

Mit største julegavesus nogensinde oplevede jeg som 12-13-årig en juleaften i begyndelsen af 60'erne, da der blandt julegaverne var en større pakke at finde fra netop min mor. Bånd og gavepapir blev flået af, og et sandt mirakel af en Underwood skrivemaskine åbenbarede sig. I dag bare et oldnordisk hakkebræt af en skrivemaskine, men dén juleaften ville glæden ingen ende tage, og der blev klimpret og lavet fingergymnastiske øvelser til langt ud på aftenen.

Allerede som skoledreng var jeg begyndt at sende små børnehistorier og fortællinger - skrevet i hånden - til børnesiderne i de lokale aviser Vestkysten og Vejle Amts Folkeblad.

Anker som forbillede

I mit barndomshjem i det vestjyske var der ikke vægge med kunst, reoler med bøger, plader med klassisk musik, moderne design og rødvin i glassene. Som i de fleste arbejderhjem i datidens landbosamfund havde kultur trange kår og begrænsede sig til at åbne en avis eller tage en tur i rejsebiografen i forsamlingshuset i Hejnsvig.

Også jeg var mildevidt fra at få del i de nedarvede privilegier omkring litteratur, kunst og teater, som elitens børn tog som givne: en digtoplæsning, en udstilling på Kunstmuseet Louisiana, en tur i Det Kongelige Teater, en Wagner-opera eller en klassisk koncert.

Men da en vis Anker Jørgensen i begyndelsen af 60'erne blev redaktør af arbejdsmændenes blad Fagbladet, gik han i gang med at videreformidle sin egen interesse for kultur og almen dannelse og gøre op med den sociale arv. Landets arbejdere fik for første gang adgang til at opleve historie, litteratur og kunst i hverdagen, ligesom et stort konversationsleksikon, Mentor, blev udgivet over en årrække og fordelt med Fagbladet til tusinder af danske småkårshjem.

Et leksikon, der også blev gjort flittigt brug af hjemme hos os. Langt om længe fik jeg i øvrigt taget mod til mig, og som 14-årig sendte jeg mit livs første artikelforsøg til netop Fagbladet. Aldrig vil jeg glemme de hjertevarme og opmuntrende ord, som Anker Jørgensen tog sig tid til at sende til mig i stedet for en standardskrivelse med høfligt afslag.

En sidste tak

Senere skulle skriveriet udvikle sig til andet og meget mere. Fra den første aviskronik blev bragt i Dagbladet Vestkysten for 50 år siden i 1966 til på det seneste en række historiske artikler i magasiner som Illustreret Videnskab og Alt Om Historie.

Min mors julegave hin mindeværdige juleaften – skrivemaskinen købt hjem via Hejnsvig Brugsforening - skulle således vise sig at få ret stor betydning for en landsbyknægt med skribentdrømme og fremtidshåb.

For tyve år siden mistede jeg min elskede mor, da hun stille sov ind på Plejecentret i Hejnsvig, kun 68 år gammel. Længe holdt hun ved i en ulige kamp mod kræften, men en lun sommerdag i juni 1996 måtte jeg slippe hendes hånd med en sidste tak.

Der var meget at elske – og der var meget at miste …

Ane Lises gravsten på Hejnsvig kirkegård Privatfoto

LOUIS BÜLOW
har gennem længere tid skrevet om lokale helte- og heltinder i 2. verdenskrig og modstandsbevægelsen. Denne gang beretter han om, hvordan han sin tid kom til området, og om julehøjtiden dengang i halvtredserne. Dette er 1. halvdel. Læs 2. halvdel i avisen i morgen.

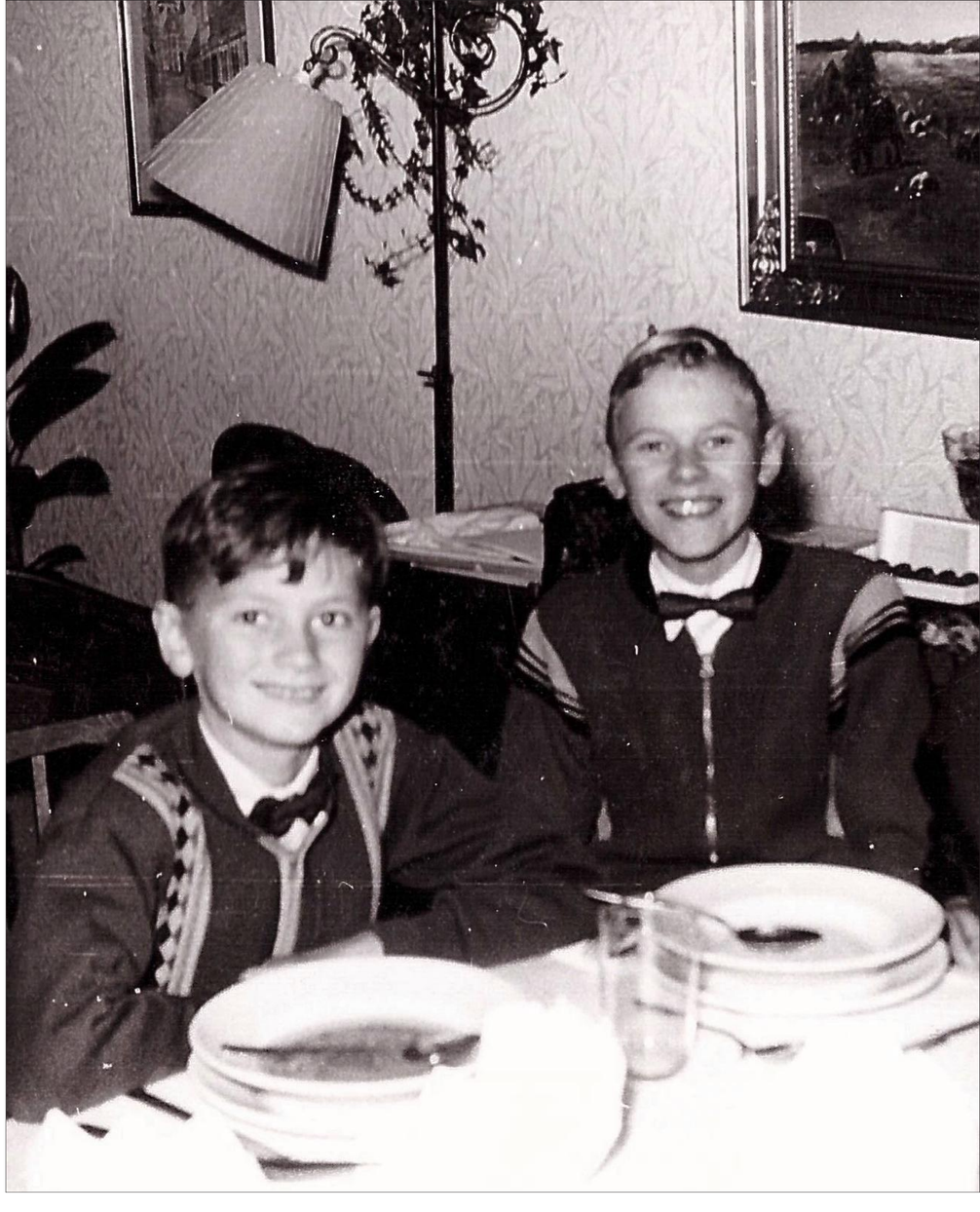

Louis fotograferet sammen med sin storebror. Privatfoto